

Oktatási Hivatal

A 2011/2012. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP ÉS VÁLASZLAP

Munkaidő: 300 perc
Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz, illetve pótlap nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 70 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: oszt.:

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen nem

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz. város

..... utca hsz.

Megye:

A felkészítő tanár(ok) neve:

.....

Összes pontszám: **Javító tanár:**

- 1) Irodalom és zene: **E. T. A. Hoffmann: Az arany virágcserep** - **W. A. Mozart: Varázsfuvola**
Írja a megfelelő helyre a táblázatban felsorolt szereplőket, tényeket, fogalmakat!

Papageno	büntetésként palackba zárás
Serpentina	a „Szeretet-ország” neve Atlantisz
Heerbrand	a másolás próbatétele
a három zöld-arany kígyócska	Pamina
a „Szeretet-ország” őre Sarastro főpap	a bűvös csengettyű
Lindhorst	a hallgatás próbatétele
büntetésként lakat a szájon	Tamino
az Éj királynője	a kofa - boszorkány

E. T. A. Hoffmann: Az arany virágcserep	W. A. Mozart: Varázsfuvola

A szabad sorrendben beírt jó válaszokért egyenként **0,5** pontot kaphat.

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

- 2) Milyen tényezők **ösztönözték**, illetve **gátolták Hamletet**, hogy bosszút álljon édesapjáért?

Nevezzen meg hármat – hármat! Helyes feleletenként **1** pontot adunk.

- a,.....

- b,.....

- c,.....

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

3) *Írja a reneszánsz szerző nevét* a cím mellé! Egyenként **0,5** pontot kaphat.

Utópia		Magyar Elektra	
Novum organum		Szép magyar komédia	
A balgaság dicsérete		Száz fabula	
A fejedelem		Egy dunántúli mandulafáról	

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

4) *Húzza alá a hibás adatokat az Arany Jánosról* szóló életrajzi szövegben!

Nem szükséges javítania azokat. Az észrevett hibákért egyenként **0,5** pontot adunk.

„1817-ben születtem a felvidéki Nagyszalontán. Idős szüleim szeretetteljes otthont teremtettek számomra. Akkor sem nehezteltek rám, amidőn vándorszínészi kalandozásaim során a főszerepeim messzire szólítottak.

Szükebb hazámban a nagy műveltségű Teslér László javasolta: tanulmányozzam többek között az antik tragédiákat.

Isten ajándékaként tekintetem a Petőfivel való barátságunkra. Sándorral 1849 szeptemberének végén találkoztam utoljára. Akkor elhatároztuk: közös ballada-gyűjteményt adunk ki.

A hűséges barát elvesztése nagyon fájt. Amikor balladát írtam, sokszor eszembe jutott kedves alakja. A műfaj különösen vonzó lett számomra, és a Nagykőrösön született Híd-avatást kiváltképp megszerettem.

Amikor a Bolond Istók négy éneke elkészült, komolyabban gondoltam angol nyelvtudásom tökéletesítésére. Sikerült is lefordítanom a Rómeó és Júliát.

Büszke vagyok arra, hogy jutalmat, kitüntetést soha nem fogadtam el senkitől.

Boldog voltam azonban, amikor a jelentéktelennek tűnő ajándékot, egy ›kapcsos könyvet‹ Jókai Mórtól átvehettem.”

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

- 5) **Illesszen** egy-egy **eposzi (vígeposzi) jelzőt** a név mellé! Szükséges a **szerző** és a **cím** is! Minden helyes adatért **0,5** pontot kaphat.

Jelző	Név	Szerző	A mű címe
	Meneláosz		
	kántor		
	Télemakhosz		
	Csepü Palkó		

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- 6) Az alábbi gondolatok a **klasszicizmusra** vagy a **romantikára** vonatkoznak. Röviden **indokolja** döntését! A jó választás **0,5**, a megfelelő magyarázat **1** pontot ér.

„Mit látni nem szabad, élő szó mondja el. / Bár a szem a dolgot jobban foghatja fel. / De van tárgy, melyet a gondolkozó művész / Elrejt a szem elől, s csak fülre bízni kész.” (<i>N. Boileau</i>)
stílusirányzat:
rövid magyarázat:

„...A lovagi kereszténység jellegzetes érzései: becsület és szerelem, vitézség és irgalmasság; s ezek a lelki készségek csak veszedelmekben, kalandokban, szerelmekben, balsorsban mutatkoznak meg...” (<i>Madame de Staël</i>)
stílusirányzat:
rövid magyarázat:

„...egybeolvaszt minden ellentétet: természetet és művészetet, költészetet és prózát, komolyságot és tréfát, ... földit és istenit, életet és halált...” (<i>A. W. Schlegel</i>)
stílusirányzat:
rövid magyarázat:

„...örömmel jöttem rá, hogy a józan gondolkodás és az értelem minden időkben változatlan. Párizs ízlése azonosnak bizonyult Athénével; nézőimet ugyanazok a dolgok hatották meg, amelyek egykor könnyekre indították Görögország legműveltebb népét...”

stílusirányzat:

rövid magyarázat:

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

7) **Egészítse ki a *thébai mondakör* részletének hiányzó elemeit, egyenként 0,5 pontért!**

Laiosz király és jóslatot kap Delphoiból: gyermekük születik, aki felnövekedvén megöli....., és feleségül veszi Mindketten nagyon félnek a jóslat beteljesedésétől, ezért a világra jött kisgyermek bokáját, így lesz a neve (Dagadtlábú). A király megparancsolja egy szolgájának, hogy a fiút, de ő nem teljesíti a parancsot, hanem átadja a - i pásztoroknak, ők pedig elviszik a királyi udvarba. Itt is nevelkedik – szinte családtagként. Később – mint felnőtt férfi – kíséretével városának közelébe jut. Ő szabadítja meg a lakókat a, ezért a nép hálából..... választja. Házasságából gyermek származik: két és lány. Ez a mondakör tragédiáinak alapja.

Az elérhető pontszám:	7
Az elért pontszám:	

8) **A *téma a szerelem... Írja az eredeti helyesírás szerint közölt idézethez a költő nevét és a címet!***
A helyes (teljes) válaszokért egyenként **1** pontot kaphat.

„De néha csöndes éjszakán
Elálmodozva, egyedül –
Mult ifjuság tündértaván
Hattyúi képed fölmerül.”

--

„Lelkünk egymástól bármi messze válva
összetalál.
A nap lemegy, csillag gyúl nemsokára.
Óh, jössz-e már!”
(Szabó Lőrinc fordítása)

„...Boldogságomnak édesanyja,
Egy égbe-rontott képzelet
Tündérlánya,
Legvakmerőbb remányimet
Megszégyenítő ragyogó valóság,
Lelkemnek egyedüli
De egy világnál többet érő kincse,
Édes szép ifju hitvesem,...”

„Eksüzöm; s e szent hitemnek,
Mellyet adtam édesemnek,
Pontjait meg nem csalom.
Kérlek is reménykedéssel,
Hogy viszonti esküvéssel
Kösd le szíved, angyalom!”

„Szerelmedért
Eltépett lelkemet
Istentől újra visszakérem,
Dicsőbb erénnyel ékesítném
S örömmel nyújtanám neked
Szerelmedért!”

„Szerelmedben meggyúlt szívem csak tégedet óhajt lelkem,
Én szívem, lelkem, szerelmem, idvez légy én fejedelmem!”

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

9) **Verstani** kérdések:

a) Az eredeti helyesírással közölt idézetek alapján **határozza meg** a verselést (1 pont), **állapítsa meg** a sorfajtaikat (1 pont), **nevezze meg** a strófát / versszakot (1 pont)! **3 – 3** pont, összesen **6** pontot kaphat.

Berzsenyi Dániel: Gróf Széchenyi Ferenchez (részlet)		
„Nem kincs, nem ragyogó polc tüneményei, Nem mászó csapodár kába reményei Mozdítják ajakát, mert csak az istenibb Erkölc csalja ki énekét.”		
A verselés	A sorfajták	A strófa / versszak
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (részlet)		
„Csak te légy vélem, te szelíd Camoena! Itt is áldást hint kezed életemre, S a vadon tájék kiderült virány lesz Gyenge dalodra.”		
A verselés	A sorfajták	A strófa / versszak

b) **Határozza meg** a verselést (1 pont), és **állapítsa meg** a sorfajtaikat (2 pont). Összesen **3** pontot kaphat.

Arany János: Toldi (részlet)	
„Mintha pásztortűz ég őszi éjszakákon, Messziről lobogva tenger pusztaságon, Toldi Miklós képe úgy lobog fel nékem, majd kilenc-tíz ember-öltő régiségben.”	
A verselés	A sorfajták

Az elérhető pontszám:	9
Az elért pontszám:	

10) Villámkérdések – „innen-onnan” ... A rövid válaszok – egyenként 1 pont értékűek:

Mit jelent a monoteizmus és a politeizmus ?	
Augustinus, J. Rousseau és II. Rákóczi Ferenc azonos című alkotása	
Ki, mely művébe építi be a „ Rege a csodaszarvasról ” eredetmondánkat?	
Egy német író a bibliai József története alapján regényt írt a XX. században. A szerző és a cím?	
Lukács evangéliumának híres története <i>a tékozló fiúról...</i> Mely műfajba sorolná?	
A stróf szerkezet képlete: aba bcb cdc . Melyiké?	
Ki volt Török Sophie?	
Ki viselte később Török Sophie nevét?	
Milyen verssor-fajta t használt Fazekas Mihály a Ludas Matyi megírásakor? Például: „...– Lúdjaim árát és költségemet elveszem – úgymond. Azzal búcsút vesz, kimegy, a paripára felugrik; ...”	
Melyik közismert szereplő mondja: „Két fátyolt szakasztok el, hazámról és becsületemről”	

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

11) **Határozza meg** a szereplő neve alapján **a szerzőt, a mű címét**, az alkotás **keletkezésének évét** (fél évszázadnyi pontossággal), illetve a **műfajt!** Csak a hibátlan sor jelenthet **1** pontot!

A szereplő neve	A mű szerzője	Az alkotás címe	A keletkezési idő	A műfaj
Pörge Dani				
Damis				
Opor				
Radivoj				

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

12) **Stilisztikai eszközök** az Ady- művekben... **Írja** az idézet mellé a **szókép** vagy **alakzat** nevét! Több megoldás esetén legalább **egy**et válasszon **1 – 1** pontért!

<i>Például: sárga csönd</i>	<i>szinesztézia</i>
„A szívem egy nagy harangvirág”	
„Páris, az én Bakonyom”	
„Köd-gubában jár a November.”	
„Ezerszer Messiások / A magyar Messiások.”	
„Különös, Különös nyár-éjszaka volt.”	

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

13) „Fordított” kislexikon... *Írja* a definíció mellé a **megfelelő fogalmat!** Jó válasz - **1** pont.

A komikum motívumaira épülő esztétikai minőség, amely egyszerre kelt nevetető és borzongató hatást; kettősségét mindvégig megőrzi.	
Az isteni kinyilatkoztatás látnoki közvetítője / Ószövetség	
A mohamedán vallás szent könyve	
A verssorok végének összecsengése – csak a magánhangzók azonosak.	
A keresztény / keresztyén húsvét előtti vasárnap	

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

14) **Összehasonlítás – Arany: Toldi és Toldi estéje**

Fogalmazzon meg három – három hasonló (közös), illetve **eltérő** elemet / jegyet / motívumot!
Jó észrevételként **1** pontot kap.

Hasonlóság

Toldi	Különbség	Toldi estéje

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

15)

Petőfi Sándor: A XIX. század költői

1) Ne fogjon senki könnyelműen A húrok pengetéséhez! Nagy munkát vállal az magára, Ki most kezébe lantot vesz. Ha nem tudsz mást, mint eldalolni Saját fájdalommal s örömed: Nincs rád szüksége a világnak, S azért a szent fát félreidd.	4) Vannak hamis próféták, akik Azt hirdetik nagy gonoszán, Hogy már megállhatunk, mert itten Az ígéretnak földe van. Hazugság, szemtelen hazugság Mit milliók cáfolnak meg, Kik nap hevében, éhen-szomjan, Kétségbeesve tengenek.
2) Pusztában bujdosunk, mint hajdan Népével Mózes bujdosott, S követte, melyet isten küldé Vezérül, a lángoszlopot. Ujabb időkben isten ilyen Lángoszlopoknak rendelé A költőket, hogy ők vezessék A népet Kánaán felé.	5) Ha majd a bőség kosarából Mindenki egyaránt vehet, Ha majd a jognak asztalánál Mind egyaránt foglal helyet, Ha majd a szellem napvilága Ragyog minden ház ablakán: Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk, Mert itt van már a Kánaán!
3) Előre hát mind, aki költő, A néppel tűzön-vízen át! Átok reá, ki elhajtja Kezéből a nép zászlaját, Átok reá, ki gyávaságból Vagy lomhaságból elmarad, Hogy, míg a nép küzd, fárad, izzad, Pihenjen ő árnyék alatt!	6) És addig? addig nincs megnyugvás, Addig folyvást küszködni kell. – Talán az élet, munkáinkért, Nem fog fizetni semmivel, De a halál majd szemeinket Szelíd, lágy csókkal zárja be, S virágkötéssel, selyempárnán Bocsát le a föld mélyibe. (Pest, 1847. január)

Kérdéseink az eredeti helyesírás szerint közölt vershez kapcsolódnak:

a) **Emeljen ki** a szövegből **nyolc** olyan **szót** vagy **szintagmát**, amely a **Bibliára** utal!
Egyenként **0,5** pontot kaphat.

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

b) **Hol** található **körmondat** a versben? Rajzolja le és értelmezze nyelvtani szempontból a talált körmondat szerkezetét! A helyes válasz **2** pontot ér.

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

c) **Nevezzen meg** (költő, cím) **két** olyan **magyar** alkotást, amelyben szintén szerepel **körmondat!** A jó feleletekért egyenként **1 – 1** pontot adunk.

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

d) Melyik **antikvitás** kori történetben szerepel a „**lant**” szó? Mit jelképez „**azóta**” a köztudatban? A megfelelő válaszokért **összesen 1** pontot kaphat.

Az elérhető pontszám:	1
Az elért pontszám:	

e) Mit jelent az **ars poetica** kifejezés? (**0,5** pont)

Mit jelent az **ars poetica** – kicsit bővebben – egy adott művész gyakorlatában? (**1,5** pont)

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

16) E feladat a pályázó által választott, a második fordulóban kifejtendő témakörre vonatkozik.

A választott téma:

Fogalmazzon meg két szakmai kérdést, problémát, amelyben segítséget kérne / várna a téma szakértőjétől! Minden színvonalas kérdés / probléma **1** pontot ér.

1) _____

2) _____

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

É R T É K E L É S

Sorszám	A feladat típusa, jellege, elnevezése	Pontszám	Pontszám (A javító tanár tölti ki.)	Jóváhagyott pontszám (Az OKTV- bizottság tölti ki.)
1)	Irodalom és zene	8		
2)	Hamlet-kérdés	6		
3)	Reneszánsz szerző	4		
4)	Hibás Arany-életrajz	5		
5)	Eposzi / vígeposzi jelzők	6		
6)	Klasszicizmus vagy romantika	6		
7)	A thébai mondakör	7		
8)	A téma a szerelem	6		
9)	Verstan	9		
10)	Villámkérdések „innen-onnan”	10		
11)	Szereplők	4		
12)	Stilisztikai eszközök	5		
13)	„Fordított” kislexikon	5		
14)	Összehasonlítás - Arany: Toldi és Toldi estéje	6		
15)	Petőfi Sándor: A XIX. század költői – a rész- feladatok összes pontszáma	11		
16)	A választott téma	2		
Az elérhető maximális pontszám		100		